

Uwaga! W nawiasach kwadratowych podano ilość punktów, jaką można uzyskać za dane pytanie. W pytaniach od 1 do 20 tylko jedna odpowiedź jest prawidłowa.

Egzamin z prawa rzymskiego – 15 czerwca 2013 r.

1. Zgodnie z zasadą *alteri stipulari nemo potest* zobowiązanie umowne na rzecz osoby trzeciej w prawie rzymskim: [2]
  - a) było zawsze niemożliwe.
  - b) było niemożliwe tylko w prawie archaicznym.
  - c) było zawsze możliwe.
2. Grecki zadatek był postrzegany jako: [2]
  - a) dowód zwarcia kontraktu.
  - b) kara za dozwolone odstąpienie od umowy.
  - c) zabezpieczenie zapłacenia odsetek.
3. Zdanie Papiniana „w umowach należy raczej kierować się wolą stron jak jej dosłownym brzmieniem” dotyczyło interpretacji: [2]
  - a) umów o dziedziczenie.
  - b) traktatów międzynarodowych.
  - c) kontraktów.
4. Zwykle przyrzeczenie darowizny, a więc bez wymagań co do formy, stało się zaskarżalne: [2]
  - a) już za Augusta.
  - b) za Dioklecjana.
  - c) dopiero za Justyniana.
5. Naturalnie dozwolonym jest „podechodzić się wzajemnie się i to, co jest warte więcej, kupować taniej, a to, co jest warte mniej, sprzedawać drożej” wyraża przekonanie: [2]
  - a) co do nieodpłatności przejścia prawa majątkowego, powstania lub umorzenia zobowiązania.
  - b) co do całkowitej swobody stron w określeniu relacji świadczeń wzajemnych w kontaktach *emptio venditio* i *locatio conductio*.
  - c) co do pojawienia się podstępny polegającego na przebiegłym, kłamliwym, stanowiącym zasadzkę postępowaniu w celu podejścia innej osoby i jej oszukania.
6. Ochrona posesoryjna służy: [2]
  - a) wyrugowaniu samopomocy i przygotowaniu przyszłego procesu petytoryjnego.
  - b) zawsze przeciwko posiadaczowi w złej wierze.
  - c) przyspieszeniu zasiedzenia nieruchomości.
7. „Konkretny” model wzorca staranności w kontraktach dobrej wiary to: [2]
  - a) postępowanie, jak we własnych sprawach.
  - b) unikanie podstępny i przymusu.
  - c) „zapobiegliwy ojciec rodziny”.
8. Zasada, że nie można mieć służebności na własnej rzeczy wynika z tego, że: [2]
  - a) właściciel ma najszersze prawo do rzeczy.
  - b) nie wolno wykonywać służebności nadmiernie uciążliwie.
  - c) służebność to prawo na cudzej rzeczy, a nie na prawie.
9. Własność bonitarna powstała, gdy wprowadzono: [2]
  - a) *actio Pauliana*.
  - b) *actio quasi Serviana*.
  - c) *actio Publiciana*.
10. Zbywalne i dziedziczne prawo do cudzego gruntu i pobierania zeń pożytków to: [2]
  - a) *ususfructus*.
  - b) *superficies*.
  - c) emfiteuza.
11. Złodziej co do skradzionej rzeczy jest: [2]
  - a) posiadaczem cywilnym.
  - b) posiadaczem.
  - c) detentorem.
12. Model łącznego wystąpienia trzech przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej: szkody, związku przyczynowego i ryzyka, pojawił się: [2]
  - a) w powiązaniu z *lex Aquilia*.
  - b) gdy sprawca szkody nie miał prawnej zdolności do zawinienia lub gdy odejście od zasady winy było uzasadnione potrzebą wzmocnienia ochrony prawnej.
  - c) w związku z dopuszczeniem odpowiedzialności mimo siły wyższej.
13. Wyróżnianie własności peregrynów jako osobnej kategorii obok własności kwirytarnej i bonitarnej wynikało z: [2]
  - a) różnic kulturowych ludów basenu Morza Śródziemnego.
  - b) przyznania wszystkim obywatelstwa przez Karakallę w 212 roku.
  - c) zasady personalności prawa.
14. Zasiedzenie (*usucapio*) pozwala nabyć własność: [2]
  - a) już w momencie objęcia rzeczy w posiadanie.
  - b) po upływie przewidzianego prawem czasu.
  - c) rzeczy ruchomych zagubionych przez właściciela.

15. Nowela 118 wprowadzała nowy porządek dziedziczenia beztestamentowego: [2]
a) znosząc całkowicie porządek dziedziczenia według edyktu.
b) pozwalając dziedziczyć żonie w pierwszej kolejności.
c) wprowadzając dziedziczenie wstępnych według linii.

16. Testamentem prywatnym był testament: [2]
a) *per aes et libram*.
b) *apud acta*.
c) *in procinctu*.

17. O zauważeniu potrzeby przedłożenia w interpretacji testamentu *voluntas* nad *verba* można mówić: [2]
a) od momentu wprowadzenia fideikomisów przez Augusta.
b) od zebrania edyktu pretorskiego przez jurystę Juliana.
c) od wyroku w *causa Curiana*.

18. Zachowek to przysługujące spadkobiercom roszczenie o udział w spadku odkąd: [2]
a) Justynian wprowadził *actio ad supplendam legitimam* o uzupełnienie zachowku.
b) tylko pojawiła się *querela inofficiosi testamenti*.
c) w III wieku po Chr., gdy pozwolono rodzeństwu zmarłego występować o obalenie testamentu.

19. Grecki filozof, który ostro krytykował dopuszczalność testamentu i twórców prawa, że „pozwolili każdemu rozrządzać swym mieniem, jak mu się żywnie podoba”, to: [2]
a) Platon.
b) Zenon z Elei.
c) Arystoteles.

20. Spadkobiercy mogli ubiegać się o ograniczenie odpowiedzialności za długi spadkowe dzięki: [2]
a) *beneficium abstinendi*.
b) *beneficium inventarii*.
c) *beneficium separationis bonorum*.

21. Oblicz stopień pokrewieństwa, jaki łączyłby Cię: [4x1]
a) z bratem Twego dziadka. ....
b) z synem Twego brata. ....
c) z synem brata Twojej matki. ....
d) z wnukiem siostry Twojej prababki. ....

22. W 53 roku po Chr. Korneliusz był przekonany, że wydał Lucjuszowi grunt stabiński na podstawie testamentu. Lucjusz uważał natomiast, że został nim obdarowany na podstawie stypulacji. Czy przeszła na niego własność gruntu? Zanalizuj sytuację prawną i uzasadnij odpowiedź. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

23. W roku 22 przed Chr. Kwintus pragnie uczynić swymi dziedzicami dwóch synów Marka i Tytusa. Chce, aby rodzinny dom w Tusculum przypadł Tytusowi. Jedynej córce pragnie zostawić biżuterię, jaka została po jej zmarłej matce, zaś przyjacielowi Augustowi 20'000 sesterców na zbudowanie pomnika ku pamięci Kwintusa. Przygotuj projekt testamentu. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

24. W 70 roku po Chr. Aulus sporządził testament, w który zapisał swemu towarzyszkowi broni Kwintusowi piękną niewolnicę Cyprogenię w legacie damnacyjnym. Na miesiąc przed śmiercią wydał ją przez *traditio* Okonorusowi, który był kupcem z Brytanii, leżącej poza granicami *Imperium Romanum*, co wkrótce zabrał ją w swe rodzinne strony. Diedzicem testamentowym Aulusa został jego syn Mewiusz. Kwintus przychodzi do Ciebie, jako ucznia jurysty, Kasjusza po poradę. Uzasadnij przedstawiony mu swój pogląd na powstałą sytuację prawną. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

25. Marek sprzedał w Rzymie Tytusowi pewien grunt, zwany korneliańskim w roku 192 po Chr. Zgodnie z tą umową grunt miał zostać wydany kupującemu dwa dni po zawarciu umowy, a płatność ceny wynoszącej 100'000 sesterców została odroczone o trzy lata. W przewidzianym umową dniu wydania gruntu został z inicjatywy Marka - który zwrócił uwagę na znaczące rozdzielenie świadczeń w czasie - zawarty kontrakt *locatio conductio*. Według treści tej umowy Tytus zobowiązał się do płacenia Markowi przez trzy lata czynszu w wysokości 5'000 sesterców z tytułu dzierżawy gruntu korneliańskiego. Dwa lata po zawarciu tej umowy Tytus - kilka dni przez swoją śmiercią - zapłacił Markowi całość ceny za grunt. Jego jedyny spadkobierca Rufus zawiadomiony o treści kontraktu *locatio conductio* między Markiem i Tytusem zapłacił czynsz za trzeci rok dzierżawy gruntu korneliańskiego. Jednak dwa lata później otrzymał poradę, aby zażądał od Marka zwrotu kwoty 5'000 z 10 % odsetkami rocznie. Udziel opinii co do możliwości skutecznego dochodzenia takiego żądania. Rozwiązanie uzasadnij. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

26. Nazwij skargę, wskaż części jej formuły i zaproponuj stan faktyczny, na którego podstawie o taką formułę można się ubiegać u pretora: [8]

.....

Marek niech będzie sędzią; ponieważ Kwintus stypulacyjnie przyrzekł Lucjuszowi zmielić 20 modiusów zboża i usługa stała się wymagalna, cokolwiek z tego tytułu Kwintus powinien Lucjuszowi dać lub uczynić, Marku, sędzio, zasądź od Kwintusa na rzecz Lucjusza, ale nie więcej niż 50 sesterców; jeśli się nie okaże - uwolnij.

.....

.....

.....

.....

.....

